

SXEDIO.FP6

20.1.1950: Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ ΤΗΝ ΑΠΕΛΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΠΕΚ ΣΩΚΡΑΤΗ ΛΟΪΖΙΔΗ, ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΩΤΙΚΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Κυβερνήτης Αντρίου Ράϊτ για να δείξει ότι εννοούσε τις προειδοποιήσεις εναντίον των δημοσίων υπαλλήλων και ιδιαίτερα των ξένων που θα τάσσονταν υπέρ του δημοψηφίσματος προχώρησε στις **20** Ιανουαρίου, κι ενώ ακόμα συνεχιζόταν το δημοψήφισμα, και διέταξε την απέλαση από το νησί του Γενικού Γραμματέα της ΠΕΚ Σωκράτη Λοϊζίδη, από το Δίκωμο, αλλά Έλληνα υπηκόου.

Ο Σωκράτης Λοϊζίδης είχε έλθει στην Κύπρο μόλις το Σεπτέμβρη του **1949** μετά την αφυπηρέτηση του από τον ελληνικό στρατό και αναμίχθηκε ενεργά στο δημοψήφισμα.

Ήταν αδελφός του εξόριστου το **1931** Σάββα Λοϊζίδη και του φονευθέντος την ίδια χρονιά Λοϊζου Λοϊζίδη.

Ο Σωκράτης Λοϊζίδης, κλήθηκε στον αστυνομικό σταθμό Λευκωσίας, όπου ο υπαστυνόμος Βασίλ Μουνίρ του ανακοίνωσε την απόφαση του Κυβερνήτη να τερματίσει την άδεια παραμονής του στην Κύπρο.

Σε έγγραφο μάλιστα που του επέδωσε ο Μουνίρ καλείτο ο Λοϊζίδης να εγκαταλείψει τη νήσο σε **14** ημέρες:

"Κύριε,

Εχω οδηγίες εκ μέρους του υπεύθυνου επί των αλλοδαπών να σας ανακοινώσω ότι οφείλετε να εγκαταλείψετε την Κύπρο πριν από την **3η** Φεβρουαρίου **1950**, διότι η άδεια σας σύμφωνα με τον περί αλλοδαπών νόμο προς διαμονή στην Κύπρο έχει εμπνεύσει και καμιά αίτηση σας για περαιτέρω παράταση δεν είναι δυνατό να ληφθεί υπόψη.

Αν παραλείψετε να εγκαταλείψετε τη νήσο μετά την πιο πάνω ημερομηνία, θα υπόκεισθε σε δίωξη και ή κράτηση και εκτοπισμό".

Στην απέλαση του Λοϊζίδη αντέδρασαν μαζικά τόσο η Δεξιά όσο και η Αριστερά γιατί συνέβαινε στη διάρκεια του ενωτικού δημοψηφίσματος το οποίο είχε αρχίσει στις **15** Ιανουαρίου **1950** και θα έληγε στις **22** του μήνα τη μάχη του οποίου έδιναν και ταυτόχρονα οι δυο παρατάξεις.

Ενώ όμως ο Λοϊζίδης δεχόταν με ικανοποίηση τις εκδηλώσεις συμπαράστασης στο πρόσωπο του από τη Δεξιά δεν ήθελε να ακούσει για καταδίκη εκ μέρους της Αριστεράς, έστω και αν ήταν για τη δική του απέλαση.

Η Ενωση Αγροτών Κύπρου, ΕΑΚ, που πρόσκειτο στο ΑΚΕΛ, προχώρησε μόνη της και με επιστολή της στον Κυβερνήτη διαματυρήθηκε έντονα για την απόφαση της να απελάσει το Λοϊζίδη:

"Η Κεντρική Επιτροπή της Ενωσης Αγροτών Κύπρου, ΕΑΚ, διαμαρτύρεται εντονότατα για την άρνηση της Κυβερνήσεως της Κύπρου να επιτρέψει διαμονή στην πατρίδα του του Γ. Γ. της ΠΕΚ κ. Σωκράτη Λοϊζίδη, στην ουσία πρόκειται για απέλαση, (θεωρεί την πράξη τούτη σαν πρόκληση για ολόκληρο τον αγροτικό κόσμο και καταγγέλλει σ' ολόκληρη την φιλελεύθερη και προοδευτική ανθρωπότητα τις μέθοδες που μετέρχεται η Μεγάλη Βρετανία για να τρομοκρατήσει μικρούς και αδύνατους λαούς και να κτυπήσει τη πάλη τους για τον εθνικό τους λυτρωμό.

Είναι πράγματικά πικρό το ποτήρι που προσφέρεται σήμερα στον ελληνικό λαό της Κύπρου από τη Μεγάλη Βρετανία που συχνά στάθηκε στο πλευρό για δυο φορές στο μέτωπο της πάλης όλων των υπόδουλων λαών της γης.

Η προσπάθεια να τρομοκρατηθεί ο λαός της Κύπρου που ενωμένος εθνικά παλαίει για την λευτεριά του είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Γνήσιοι Έλληνες κύπριοι δεν πρόκειται να πτοηθούν από απειλές και να παραδοθούν στην μοίρα της σκλαβιάς και της τυραννίας. Το διώξιμο δύο Ελλήνων υπηκόων από την Κύπρο, ο τελευταίος μάλιστα είναι γέννημα και θρέμμα της Κύπρου, κτυπά κατάμουτρα το μύθο της "ελληνοβρετανικής" φιλίας

και ενισχύει πιο πολύ την απόφαση του λαού μας να συνεχίσει τον αγώνα του αδιαφορώντας για τις θυσίες.

Η Κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας πρέπει να αντιληφθεί πως με τις φυλακές και τις εξορίες δεν γονατίζει ο ελληνικός λαός της Κύπρου, αλλά αντίθετα πιο πολύ ενώνεται και σφυρηλατείται στην ιστορική του απόφαση να συνεχίσει τον αγώνα του.

Τιμούμε τον εγγλέζικο λαό που στάθηκε πάνοπλος στις ακτές της Μάγχης και υπεράσπισε τη λευτεριά του ενάντια στους γερμανοφασίστες επιδρομείς, θέλουμε όμως να τιμήσουμε κι' εμείς τον εαυτό μας και την Ιστορία μας παλεύοντας για λευτεριά και ένωση με την μητέρα Ελλάδα.

Με την ελπίδα πως το πνεύμα τούτο της Κ. Ε. της ΕΑΚ που αντικατοπτρίζει το υγιέστατο πνεύμα της πατρικής μας υπαίθρου, θα καθοδηγήσει το πνεύμα της εξοχότητας σας, την κατανόηση της ιστορικής πραγματικότητας που διαγράφει ανίκητη δικαιοσύνη στην πορεία της ανθρώπινης ιστορίας και η Κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας θα παύση να μας βασανίζει μέσα στα αποπνυκτικά πλαίσια της αυτοκρατορίας

Ο Γ. Γ. της ΕΑΚ

Ιάκωβος Νικολάου

Ταυτόχρονα σε διακήρυξη της η ΕΑΚ προς το λαό καταδίκασε την απόφαση του Κυβερνήτη για την απέλαση του Λοΐζιδη και κάλεσε την ηγεσία της ΠΕΚ σε συνένωση όλων των αγροτικών δυνάμεων του τόπου:

"Καλούμε ακόμη μια φορά την ηγεσία της ΠΕΚ να σταθεί στο πλευρό μας και να βοηθήσει για τη συνένωση όλων των αγροτικών δυνάμεων, για την παναγροτική προάσπιση των οικονομικών συμφερόντων των αγροτών και το σταμάτημα του κατηγορού της καταστροφής στο οποίο ολοταχώς οδηγείται η αγροτική μας τάξη.

Καλούμε την ηγεσία της ΠΕΚ να δει τον πραγματικό πατριωτισμό της πιο πάνω θέσης μας, το φιλαγροτικό πνεύμα της πρόσκλησης μας αυτής που από της ίδρυσης της επιδεικνύει η ΕΚΑ και να αντιληφθεί

ότι ένα πραγματικός δρόμος υπάρχει για την επιβίωση του αγροτικού πληθυσμού, ένας δρόμος υπάρχει για να δει χαρά και προκοπή ο πολυβασανισμένος μας λαός, ένας μόνο δρόμος υπάρχει για να δικαιωθούν οι προαιώνιες προσδοκίες του λαού μας για την απόκτηση της πολυπόθητης του λευτεριάς. Η ενότητα, η πανίσχυρη ενιαία παναγροτική και παλλαϊκή ενότητα.

Ο Σωκράτης Λοϊζίδης αναστατώθηκε σαν πήρε την επιστολή της ΕΑΚ και χαρακτήρισε τη συμπαράσταση που εκδηλωνόταν υπέρ του "Φίλημα του Ιούδα".

Ακόμη προχώρησε για να καταδικάσει τη διακήρυξη της ΕΑΚ σαν προσπάθεια να διεισδύσει η Αριστερά μέσα στον αγροτικό κόσμο και σαν προσπάθεια να πληγεί η ΠΕΚ.

Μιλώντας στους αντιπροσώπους του τύπου ο Σωκράτης Λοϊζίδης είπε:

"Η Ακελική ψευδοοργάνωσις αγροτών ΕΑΚ μου απέστειλεν έγγραφον, διά του οποίου εκφραζει την συμπάθειαν της διά την απέλασιν μου εκ Κύπρου. Το έγγραφον της αυτό χαρακτηρίζω ως σωστό φίλημα Ιούδα, διότι, αφ' ενός μεν εκφράζει συμπάθειαν, αφ' ετέρου εις το ίδιον έγγραφον, προσπαθεί με τα ύπουλα κομμουνιστικά συνθήματα της "συμφιλίωσης και της ενότητας να κτυπήσει την ΠΕΚ και να επιτύχει κομματικήν διείσδυσιν και κομματικά οφέλη. Η αυτή ψευδοοργάνωσις ΕΑΚ εξέδωσε, τηνίδιαν ημέρα, σχετικήν με την απέλασιν μου, διακήρυξιν προς τον αγροτικόν κόσμον- και αυτή είναι φίλημα Ιούδα- διά της οποίας υπούλως, αλλά και ηλιθίως, προσπαθεί να φέρη σύγχυσιν εις την ΠΕΚ, με τα αυτά κομμουνιστικά συνθήματα περί ενότητας και συμφιλίωσης. Εις τη διακήρυξιν της αυτήν, φθάνει εις τοιούτο σημείον αναιδείας, ώστε να καλή την ΠΕΚ να σταθή παρά το πλευρόν του κομμουνισμού και να συνιστά κοινάς συσκέψεις για την ίδρυσιν Παναγροτικού Μετώπου με βάσιν τα κομμουνιστικά συνθήματα περί συμφιλίωσης και ενότητος. Είναι οφθαλμοφανές ότι η προσπάθεια του ΑΚΕΛ είναι να κτυπήσει την ΠΕΚ.

Με την ευκαιρίαν της απελάσεως μου δηλώ τα

εξής, εφ' όλων τούτων των σατανικών κομμουνιστικών μεθόδων και προσπαθειών: Η ΠΕΚ με τα μέλη της και τους φιλοπεκκιστάς θα συνεχίσουν την αυτήν ορθήν και τιμητικήν γραμμήν την οποίαν ακολουθούσε μέχρι σήμερον. Την γραμμήν αυτήν συνοψίζομεν εν ολίγοις ως εξής: Εντονος ενωτικός αγών. Εντονος αγών υπερασπίσεως των αγροτικών συμφερόντων, αλλά και εξίσου έντονος αγών κατά του κομμουνισμού. Ο έντονος εθνικός ενωτικός αγών δεν θα αναγκάση την ΠΕΚ να μετριάση τον επίσης έντονον επαγγελματικών αγώνα, ως επίσης και τον αντικομμουνιστικόν αγώνα. Η ΠΕΚ θεωρεί τον κομμουνισμόν εξίσου συχαμερόν όσον και την δουλείαν. Εις το κομμουνιστικόν σύνθημα "ενότη και συμφιλίωση" το οποίον είναι βγαλμένον από την αυξανομένην αδυναμίαν και απογύμνωσιν του απομεμωνομένου από τον λαόν ΑΚΕΛ, η ΠΕΚ απαντά: Ο λαός εξέλεξεν ήδη την μορφήν της νεότητος και της συμφιλίωσεως την οποίαν θέλει. Εξέλεξε την αγνήν εκείνην συμφιλίωσιν και ενότητα που είχομεν στα παλιά καλά χρόνια, όταν δεν υπήρχεν ο εγκληματικός κομμουνισμός με τα κηρύγματα του μίσους και του κακού, ο λαός εξέλεξεν ήδη την πραγματική ενότητα και συμφιλίωσιν υπό τη καθοδήγησιν και τας ευλογίας της Εθναρχούσης Εκκλησίας υπό το κυμάτισμα της γαλανολεύκου και όχι τη ύπουλον ψευδοενότητα και ψευδοσυμφιλίωσιν την οποίαν επιζητεί το ΑΚΕΛ υπό τα σατανικά κηρύγματα του σλαυοκομμουνισμού. Ο λαός εξέλεξεν ήδη την πραγματική ενότητα και συμφιλίωσιν, η οποία στηρίζεται επί των εθνικών, θρησκευτικών και οικογενειακών παραδόσεων και όχι την καιροσκόπον και ύπουλον Ακελικήν συμφιλίωσιν και ενότητα της εθνικής προδοσίας και του αντιχριστιανισμού.

Ας έλθωμεν τώρα εις το ζήτημα των διαμαρτυριών των κομμουνιστών προς την Κυβέρνησιν διά την απέλασιν μου εκ Κύπρου και των προς εμέ συγχαρητηρίων των. Μερικοί ίσως να ήσαν της γνώμης ότι θα έπρεπεν, έστω και τυπικώς και διά λόγους ευγενίας, να τους δυσαρεστήσωμεν. Οχι. Δεν θα τους ευχαριστήσω ούτε τυπικώς, διά το φίλημα του Ιούδα. Η

ευγένεια και η τυπικότης απέναντι των κομμουνιστών βλάπτει πάντοτε, πολύ δε περισσότερο εις την προκειμένην περίπτωσιν καθ' ην ενώ συγχαίρουν, υποκριτικώς βέβαια, ταυτοχρόνως εξυβρίζουν και καταπολεμούν υποχθονίως και φανερά την ΠΕΚ και καθ' ην στιγμήν με το ένα χέρι συγχαίρουν με το άλλο κρατούν το μαχαίρι διά να κτυπήσουν. Προς απόδειξιν τούτων αναφέρομαι εις τον "Δημοκράτην" της 15ης Σεπτεμβρίου όστις έγγραφε και τα ακόλουθα: "Οι παλληκαρισμοί, όμως του αρχηγέως (εννοεί τον κ. Λοϊζίδην) θέτουν και ένα άλλο ζήτημα, δεν είναι η πρώτη φορά που κατηγορήθηκαν τα όργανα του "Νόμου και της "τάξης" και ανέχονται, ευνοούν και πολλές φορές υποστηρίζουν ανοικτά την οργάνωση του χιτιισμού και τις διάφορες εκδηλώσεις του στον τόπο μας. Μήπως και στην περίπτωση αυτή θα παραμείνουν απαθή και θα δείξουν έτσι έμπρακτα τημ υποστήριξη τους".

Είναι φανερόν ότι με αυτά, οι κομμουνιστάί εζήτουν να μου επιβληθούν κυρώσεις και να εκδιωχθώ εκ της νήσου. Ο κομμουνισμός, ως απιδεικνύεται, είναι πάντα ο ίδιος ο εθνοπροδότης και κήρυξ του μίσους και του κακού και όταν ακόμη φωνάζη για πατρίδα, ενότητα και συμφιλίωσιν. Διά τούτο η ΠΕΚ θα συνεχίση εξ ίσου έντονον τον ενωτικό, επαγγελματικόν και αντικομμουνιστικόν αγώνα".

Στις 3 Φεβρουαρίου ο Σωκράτης Λοϊζίδης, πριν αναχωρήσει για την Αθήνα πέρασε από τα γραφεία της ΠΕΚ όπου αποχαιρέτισε τον αναπληρωτή του Στέφανο Πρωτοπαπά, τον γεωπόνο της ΠΕΚ Ανδρέα Αζίνα και τον ειδικό Γραμματέα Αγαθ. Αστραίο πολλούς άλλους και κατευθύνθηκε με αυτοκίνητο στην Αρχιεπισκοπή πάνω στο οποίο είχε τοποθετηθεί η ελληνική σημαία.

Στην Ιερά Αρχιεπισκοπή τον υποδέχθηκαν χιλιάδες λαού. Ο Λοϊζίδης πήγε στο Μέγα Συνοδικό, όπου τον περίμενε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος για να αποχαιρετίσει.

Ασπαζόμενος τον ο Αρχιεπίσκοπος του είπε:

- Θα γυρίσης εις την Κύπρον με τον Μπίστην, θα

γυρίσης γρήγορα, να είσαι βέβαιος περί τούτου.

Ο Λοϊζίδης απάντησε:

- Θα ξανάρθω εις μίαν Κύπρον ευτυχισμένην και ελευθέραν. Ζήτη η ένωσις.

Στη συνέχεια κατευθύνθηκε στη Λάρνακα απ' όπου θα αναχωρούσε με πλοίο. Εκεί τον περίμεναν και πάλι χιλιάδες λαού για να τον αποχαιρετίσουν.

Ο λαός τον υποδέχθηκε κοντά στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου Κοντού και μαζί κατευθύνθηκαν στην Μητρόπολη, όπου τον υποδέχθηκε ένας άλλος Μακάριος, ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος.

Τον Λοϊζίδη προσφώνησε ο Γ. Γραμματέας του Πεζοπορικού Νίκος Δημητρίου που ανακοίνωσε ότι τον ανακήρυσσε μαζί με τον Παντελή Μπίστη που είχαν εξορισθεί λίγες μέρες νωρίτερα, επίσης από τους Αγγλους, σε επίτιμα μέλη του σωματείου.

Στη συνέχεια μίλησε ο Γενικός Γραμματέας της ΣΕΚ Μιχαλάκης Πισσάς, ο οποίος είπε ότι ο κυπριακός λαός "πρέπει να είναι υπερήφανος διότι μέσα από τα σπλάχνα του εξήλθεν εθνικός αγωνιστής, οίος ο κ. Λοϊζίδης" και στη συνέχεια απάγγειλαν ποιήματα οι λαϊκοί ποιητές Δημήτρης Μιχαήλ από το Λιοπέτρι και Γεώργιος Σκουτέλλας από την Ευλοφάγου.

Ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος απευθυνόμενος προς τον Λοϊζίδη, είπε αποχαιρετώντας τον:

"Καμία δίωξις και ουδέν ανελεύθερον μέτρον του κυριάρχου δύνανται να κάμψουν το αδάμαστον εθνικόν φρόνημα του Κυπριακού λαού, ο οποίος θα ατενίζη πάντοτε με θρησκευτικὴν ευλάβειαν προς τον ιερόν βράχον της Ακροπόλεως".

Ο Λοϊζίδης απαντώντας υποσχέθηκε ότι στην Ελλάδα θα συνέχιζε τον απελευθερωτικόν αγώνα της Κύπρου "μέχρι της τελευταίας μου πνοής".

Στη συνέχεια και υπό τις ιαχές του πλήθους υπέρ της Ένωσης και με τις καμπάνες των εκκλησιών της πόλης να παίζουν συνεχώς, σχηματίστηκε πομπή μέχρι το λιμάνι όπου νέοι τον ανήρπασαν στους ώμους τους και τον μετέφεραν μέχρι τον έλεγχο της διαβατηρίων ενώ νέες τον ερραϊναν με άνθη.

Στην Αθήνα ο Λοϊζίδης ανέλαβε τελικά ως μέλος του κλιμακίου της Εθναρχίας και μαζί με άλλους εργάστηκε για την προετοιμασία του ένοπλου αγώνα της ΕΟΚΑ.